

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
ANAYASA HUKUKU TEK-ÇİFT NUMARALI ÖĞRENCİLER
PRATİK ÇALIŞMA METNİ

03-05 Aralık 2018

Bölgesel Devlet

I. Varsayımsal Olay: Uzun yıllar askeri diktatörlükle yönetilen X Devleti'nde Diktatör A'nın ölümünün ardından ülkenin her yerinden gelen temsilciler bir anayasa hazırlayarak kabul etmişlerdir. Anayasa'nın merkezi devletle yerel yönetimler arasındaki yetki dağılımına ilişkin maddelerinden 149. maddede merkezin hangi konularda yetkili olduğu sayılmış; bu konular dışında kalan hususlarda bölgelerin özerklik yasalarına uygun şekilde yetki kullanacakları düzenlenmiştir. Yürürlüğe girmesinden 10 yıl geçtikten sonra Y Bölgesi yöneticileri Anayasa'nın 122. maddesinde değişiklik öngören bir reform yapılması amacıyla bölge parlamentosunda toplanma kararı almışlardır. Bunun üzerine X Devleti Başbakanı B, Anayasa'nın 87. maddesi gereğince bölge parlamentolarının bu tarz bir karar alamayacağını ileri sürmüştür. Bunun üzerine Y Bölgesi yöneticilerinden C, X Anayasası'na benzer şekilde kaleme alınan birçok devletin anayasasında merkez ve bölgelerin yetkilerinin ayrı ayrı sayıldığını belirterek, benzer durumdaki Z Devleti Anayasası'nın 92. maddesini örnek olarak göstermiştir. Sonrasında değişiklik önermesini görüşmek amacıyla toplanan Y Bölgesi parlamentosu önergeyi reddetmiştir.

Reform girişiminin başarısız olmasının ardından basın açıklaması yapan C, yargı organının düzenlenmesine ilişkin anayasal reform girişimi başarısız olsa da konu ile ilgili merkez tarafından düzenlenmeyen hususların en azından bölgesel düzeyde düzenlenebilmesine imkan tanıyan değişikliklerin yapılması gerektiğini ileri sürmüştür.

X Devleti Anayasası, m. 87/2: *“Özerk bölgelerin meclisleri Hükümet'ten bir yasanın çıkarılması hususunda istekte bulunabilirler. Meclisler ayrıca yönetime ilişkin olmayan konularda Kongre'ye yasa tasarısı sunabilirler.”*

X Devleti Anayasası, m. 122: *“Mahkemelerin kurulması, işleyişi ve iç yönetimi ile hakim ve savcılarının hukuki statüsü yargı yetkisine ilişkin organik yasa ile düzenlenir.”*

Z Devleti Anayasası m. 92: *“Şu konularda yasa yapma yetkisi münhasıran bölge yasama organlarına aittir: (...) Hem cezai hem de hukuki konularda bölge mahkemelerinin kuruluşu, işleyişi ve örgütlenmesi dahil olmak üzere bölgede adalet işlerinin yönetimi (...).”*

Sorular

1. X Devletinin yapısı göz önüne alındığında bölgelerin anayasa değişikliği teklifinde bulunmaları hangi şekilde mümkün olabilir? Açıklayınız.
2. X Devleti Anayasası'nın 122. maddesi ile Z Devleti Anayasası'nın 92. maddesini yapısına göre devletler ayrımı çerçevesinde tartışınız. Z Devleti Anayasası'nın 92. maddesine benzer bir düzenlemenin X Devleti Anayasası'nda kabul edilebilmesi mümkün müdür?
3. C'nin iddiasını değerlendiriniz.